

## ODGOVOR POSLANKE JOŽICE DERGANČ NA POZIV K ODSTOPU

Spoštovani,

v zadnjih dneh so bili v nekaterih krogih pozivi k mojemu odstopu z mesta poslanke Državnega zbora, zaradi domnevne politične odgovornosti ob nesprejetju tako imenovanih »županskih zakonov«. Saj naj bi nesprejetje teh zakonov botrovalo tragičnemu dogodku v Novem mestu.

Takšne pozive ocenjujem kot skrajno zavržene, politikantske poskuse nekaterih, da bi se okoristili s smrtjo Aleša Šutarja ter tudi prizadevanja, da se odvrne pozornost stran od premajhne aktivnosti občine Novo mesto, da na področju iz svojih pristojnosti, naredi več za reševanje že desetletja nakopičenih težav.

Naša vlada je pripravila zakonski paket za izboljšanje položaja romske skupnosti in druge ukrepe še preden je prišlo do tragične smrti Aleša Šutarja. Naj jih kar naštejem:

- **Zakon o starševskih in družinskih prejemkih** (ki je trenutno v zakonodajnem postopku): predvidena ukinitvev 20-odstotnega dodatka za otroke, ki ne obiskujejo vrtca – ukrep podpira vključevanje romskih otrok v predšolske programe. Njegovo sprejetje blokira ZPIZ. Ko pobudnikom referendumu ne bo uspelo zbrati podpisov, bomo s sprejetjem tega zakona nadaljevali.
- **Zaposlovanje** – program Romano Zour – Romski vzor: partnerstvo MDDSZ in ZRSZ z lokalnimi inkubatorji v Kočevju in Novem mestu za spodbujanje zaposlovanja Romov.
- **Kadrovske okrepitve CSD-jev**: od decembra 2024 dodatnih 30 terenskih delavcev na območjih z več romskim prebivalstvom.
- **Večnamenski romski centri (VNRC)**: v vzpostavljanju je 9 novih enot, ki dopolnjujejo mrežo centrov pod MVI; fokus na delu z družinami.
- **Novi delovni mesti na CSD-jih**: uvedeni dve mesti za krizne programe v okviru novega plačnega sistema (od 1. 1. 2025).
- **Socialnovarstveni programi in aktivacija**: nižji izobrazbeni pogoji za delo z romsko skupnostjo, dodatno točkovanje programov za Rome, odložni pogoj za strokovni izpit.
- **Sofinancirani programi (2024)**: sedem programov za opolnomočenje Romov, med njimi Tudi ti šteješ – Te tu gejs (socialna aktivacija žensk).
- Podpora projektu Kralji ulice za delo z romskimi ženskami in moškimi.
- **Zakon o vrtcih** (je že sprejet) in prinaša:
  - Obvezno in brezplačno vključitev romskih otrok v krajši (240-urni) program leto pred vstopom v OŠ.
  - CSD lahko ugotovi, da neudeležba pomeni zanemarjanje otroka.
  - Občina mora zagotoviti obisk vrtca tudi v drugi občini in plačati prevoz.
- **Zakon o osnovni šoli** (je že sprejet) in prinaša:
  - Pouk slovenskega jezika in kulture za romske učence v prvem triletju.
  - Strožje poročanje o izostankih in zgodnejše vključevanje CSD-jev.
  - Evidenca šol lahko vključuje podatke o etnični pripadnosti in državljanstvu otrok in staršev.
- **Zakon o romski skupnosti** (ki je sicer še v pripravi) in bo prinesel:
  - Romske koordinatorje: sodelujejo s CSD-ji, policijo, probacijo in drugimi organi; občine mesečno poročajo o njihovem delu; financiranje iz državnega proračuna prek Urada za narodnosti.

- Pozitivno presumpcijo: pospešeni postopki pri urejanju prostora v romskih naseljih – če organi ne podajo mnenja v 30 dneh, se šteje, da je pozitivno; ukrep velja dve leti po uveljavitvi zakona.

**Od t.i. županskih zakonov, ki jih je vlagala NSi pa smo sprejeli:**

- **Zakon o urejanju trga dela**, v delu, ki podaljšuje vključenost dolgotrajno brezposelnih v javna dela na največ 4 leta (skupno trajanje).
- **Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih ter Zakon o socialno varstvenih prejemkih** (v maju 2025), ki uvaja avtomatizem izplačil v naravi za 3 mesece: otroški dodatek ali denarna socialna pomoč se enemu od staršev izplača v materialni obliki, če Inšpektorat RS za šolstvo s pravnomočno odločbo ugotovi neopravičeno neudeležbo učenca pri pouku/obveznih dejavnostih in o tem obvesti CSD.

**Ostale predloge smo zavrnil, saj ne bi v ničemer izboljšali varnostne situacije ali pripomogli k integraciji Romov v družbo.** Nasprotno, prinesli bi dodatne težave. In to na ravni celotne Slovenije, Slovincem in Romom ter tudi gospodarstvu. Če kdo misli, da bi prepoved opravljanja voznškega izpita vsem, ki nimajo zaključene osnovne šole, kakor koli pomagala pri reševanju romske problematike, se bodisi moti, bodisi namerno zavaja.

Že pred dogodkom v Novem mestu je vlada dr. Roberta Goloba povečala prisotnost policistov na terenu. Zaradi objektivne odgovornosti sta odstopila Minister za notranje zadeve, Boštjan Poklukar in Ministrica za pravosodje, Andreja Katič. Zaradi izsledkov internega nadzora Policije, ki je pokazal neustrezno postopanje policistov v času pred napadom v lokalu LokalPatriot je odstopil direktor PU Novo mesto Igor Juršič.

Predsednik vlade je takoj odreagirал in zahteval pripravo ter sprejetje zakona, ki bo naslovil največje ovire pri tem, da se lahko državni organi ustrezno odzovejo na situacijo v JV Sloveniji. Produkt tega je **Zakon o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (ZNUZJV) oz. t.i. Šutarjev zakon**, ki ga je vlada že 7. 11. 2025 vložila v Državni zbor vložila po nujnem postopku. Že 17. 11. 2025 pa smo zakon obravnavali na 124. izredni seji Državnega zbora in ga dokončno potrdili 4 minute čez polnoč.

**Šutarjev zakon** prinaša:

#### **1. Dodatna pooblastila policije na varnostno tveganih območjih**

- možnost uporabe tehničnih sredstev za fotografiranje, video- in avdiosnemanje
- snemanje iz vozil, dronov in objektov
- določitev območij na podlagi objektivnih kazalnikov kriminalitete
- nadzor dovoljen največ 3 mesece, posnetki se brišejo v 30 dneh
- vsako odredbo mora potrditi preiskovalni sodnik

#### **2. Varnostne akcije policije**

- časovno omejene operacije (3–6 ur)

- namenjene preprečevanju in odkrivanju kaznivih dejanj ter hujših kršitev javnega reda

### **3. Možnost vstopa v prostore brez sodne odredbe**

- dovoljeno, ko je nujno treba zaseči strelno orožje
- ne gre za hišno preiskavo, ampak za nujni varnostni ukrep
- obvezen pisni zapisnik v 12 urah

### **4. Optična prepoznavna registrskih tablic**

- avtomatska primerjava z evidencami (kazniva dejanja, prepovedi približevanja, pogrešane osebe ipd.)
- izključena uporaba za obrazno prepoznavo in za splošen nadzor prometa
- sodni nadzor nad odredbami

### **5. Strožje kazni za nasilništvo**

- osnovna kazen: iz sedanjih 0–2 let na 6 mesecev do 3 leta
- hujše oblike: iz 0–3 let na 1 do 5 let

### **6. Omejitve brezplačne pravne pomoči**

- omejitev za večkratne prekrškarje, ki so pomoč že prejeli
- izjeme: mladoletniki, nadomestni zapor, interes pravičnosti

### **7. Podaljšanje pripora pri najhujših kaznivih dejanjih**

- možnost podaljšanja pripora z 2 na 3 leta, ob odločitvi vrhovnega sodišča

### **8. Pregon po uradni dolžnosti**

- lahka telesna poškodba (122. člen KZ) in ogrožanje z nevarnim orodjem (127. člen KZ) se preganjata po uradni dolžnosti

### **9. Prekvalifikacija tatvin majhne vrednosti**

- bagatelne tatvine → prekršek
- globe od 150 do 1500 EUR, odvisno od škode in ponavljanja

### **10. Novi ukrepi za javni red v gostinskih obratih**

- odstranitev osebe iz lokala in okolice (200 m)
- prepoved približevanja do 1 leta pri ponavljanju
- začasno zaprtje lokala ob množičnih kršitvah (do 6 ur)

### **11. Poenostavljen zaseg premoženja (FURS)**

- začasni zaseg, kadar je očiten razkorak med premoženjem in dohodki
- FURS mora začeti postopek v 30 dneh, odločbo izdati v 6 mesecih

### **12. Izvršba socialnih prejemkov za neplačane globe**

- možnost izplačevanja socialne pomoči v naravi
- ukrepi povezani z neobiskovanjem šole ali vrtca ter pravnomočnimi obsodbami

### 13. Ukrepi pri mladoletnih starših

- obvezna presoja centrov za socialno delo
- ob starših mlajših od 15 let obvezen predlog za skrbništvo
- možnost zagotavljanja družinskih prejemkov v materialni obliki

### 14. Sredstva za romske občine

- možnost financiranja varnostnih ukrepov iz namenskih sredstev
- obveznost, da najmanj 10 % javnih del namenijo zaposlovanju Romov

V parlamentarno proceduro je bil 11. 11. 2025 vložen Zakon o kazenski obravnavi mladoletnikov, 14. 11. 2025 pa tudi Zakon o dopolnitvi zakona o orožju. Tudi ta dva zakona bomo v Državnem zboru obravnavali in potrdili v najkrajšem možnem času, saj dopolnjujeta ta teden sprejeti Šutarjev zakon.

Povečana represija je v tem trenutku še kako potrebna. A brez preventivnih in mehkih ukrepov, kjer **ima veliko vlogo tudi občina**, integracija Romov v večinsko družbo in dolgoročna rešitev varnostnih vprašanj ne bo mogoča. Seveda pa občina pri tem ni sama, ampak **morajo svoje, poleg policije, tožilstva in sodstva, narediti tudi sami Romi ter tudi Centri za socialno delo, vrtci, šole in civilna družba**. Če cela veriga ne deluje povezano in se ne premika v isto smer, potem rezultatov ni in jih ne more biti. Že pred 30. leti smo lahko v medijih brali glede 12-letnih romskih mater in o tem kako so polnoletni partnerji ostali nekaznovani. In do vlade dr. Roberta Goloba se na tem področju ni ničesar spremenilo. Vlada dr. Roberta Goloba in ta sklic Državnega zbora **smo prvi, ki smo se resno in celovito lotili reševanja romske problematike**. Sedaj so na vrsti druge institucije. Sama sem ponosna, da sem del te ekipe in da sem po svojih najboljšim močeh delala v interesu prebivalcev Novega mesta, Dolenjske in Slovenije, da bomo živeli v bolj varni državi, kjer nas ne bo strah naših sosedov. In s svojim delom bom nadaljevala. Vsakomur lahko pogledam v oči in mu povem, da sem ponosna na svoje delo. Čas bo potrdil moje besede.

S spoštovanjem,

**Jožica Derganc**

poslanka Državnega zbora RS